

HISTORIEN OM ETT RÄTTSFALL I

HÖRBY ANNO 1887

DEL 4: KONKURSERNA

Hörbyborna lugnade ner sig och ångvagnen med Anna Jönsson försvann västerut för att senare genom en sväng gå norrut till Hör. (Förutom de sedvanliga tågen trafikerades sträckan Hör – Hörby av en ångvagn. Då fångvagnen först kopplades till i Hör kan man utgå ifrån att det var i ångvagnen hon reste.) (Järnvägslinjen Hörby – Tollarp öppnades för trafik den 13 november 1886 och järnvägslinjen Eslöf – Hörby den 31 maj 1897.)

Perrongen tömdes på människor, några gick in på järnvägshotellet för att fira. Men de allra flesta vandrade tysta hemåt, några grät öppet.

Johan Edvard satt hemma i en fåtölj och grubblade. Han hade större delen av dagen varit hos sin hustru i cellen på tingshuset. De hade pratat om vad som skulle hända i framtiden. En sak var då säker, någon fortsatt affärsverksamhet i byn var det inte tal om. Sedan det blev känt att hans hustru fått en stämning till rätten hade antalet kunder minskat, Visst kom det in folk, men de handlade inget, de var mest nyfikna. Vem ville handla i en affär där hustrun var misstänkt för att vara tjuv.

Den 12 april annonserade Johan Edvard att han hade ett stort lager av tyger från Norrköpings klädesfabrik. Det var också den sista annonsen innan det började gå utför för firman.

Den 14 april såldes en tomt på 18 ar och 50 kvadratmeter, avsöndrad från nr 17. Den kallades för bränneritomten och köpet inbringade 600 kronor. Dessa pengar gick till omkostnader för rättegångarna.

Johan Edvard skickade samtidigt ut räkningar till kunder som köpt på kredit i hopp om att någon skulle betala.

Gif akt!

Ett stort lager af vackra, moderna tyger, diagonaler, korderojer och sommarrockstyger från Norrköpings klädesfabrik, säljes hos undertecknad till ytterst billiga priser mot kontant. För vår- och sommarsäsongen har jag äfven på en utrikes resa lyckats till oerhördt billigt pris förskaffa ett rikhaltigt lager af hattar i nyaste façon och på olika kulörer, hvarför jag är i stånd att med denna vara billigare än någon annan på platsen stå den ärade allmänheten till tjänst.

Johan E. Jönsson.
Hörby.

Eslöfs Tidningar.
12 april 1887.
2 juni 1887.

Fastighetsauktion!

Kronoskatte rusthållshemmanet $\frac{1}{4}$ mantal n:r 17 Hörby kommer på begäran af egarne att å offentlig och frivillig auktion, som på stället förrättas fredagen den 10 nästa juni kl. 2 e. m. att försäljas. Till hemmanet hörer förutom starka och tillräckliga åbyggnader en areal af 75 tld, deraf 35 tld åker, till största delen bestående af svartmylla på lerbotten, resten skogbevuxen äng och betesmark; skog och torfmosse finnes till husbehof. Hypotheks- och andra lån underlätta köpet. Tillträdet samt villkoren i öfrigt tillkännagifvas före auktions början.

Slagtofta den 1 juni 1887.

Nils Andersson.

Greta Häggelin skriver i sin bok "I livets famn" att förtjänsterna var små, ibland hade man ingen kund på flera dagar. Kunderna köpte gärna på kredit och många betalade aldrig. Man ville helst inte skicka räkning, i varje fall inte till fint folk. Men obetalda räkningar stod även för enkelt folk. Räkningar förnärmade både fattiga och rika. Men det förnärmade dem inte att ta på kredit.

Själv har jag böcker från min fars affär där man skrivit upp varor på kredit och det var det så kallade fina folket. Dessa böcker är inte äldre än från slutet av 1950-talet.

Lite mer än en månad senare satte Johan Edvard in en annons där han ville sälja en byggnadstomt som Johan Edvard och Anna köpt av smeden Olof Löfqvist den 29 augusti 1885. Tomten låg öster om där de tidigare bott (Storgatan) och var avsöndrad från nr 6 & 21 med ett hemmanstal på 5/4368 mtl. Förmodligen hade paret tänkt att här uppföra ett eget hus.

Det var en strålande försommardag då auktionsförrättaren steg upp på sitt podium, men antalet spekulanter var det dåligt med. En och annan tog tomten i skärskådande men mer blev det inte.

Den 2 juni annonserade man ut Hörby nr 17 ¼ mtl. Även här fick auktionsförrättaren gå hem utan att ha sålt stället.

Det var inte så att ingen ville köpa, det var de dåliga tiderna som satte stopp. Man hade inga pengar och de som verkligen var på jakt efter något eget kunde vraka bland allt som utbjöds. Nr 17 var inte längre någon mönstergård utan hade fått förfalla. För närvarande arrenderades den ut till Hans Svensson som betalade ett arrende på 580 kronor per år, detta arrende löpte ut den 1 mars 1888. Det förnyades dock och arrendet löpte fram till mars 1890 då familjen Svensson avflyttade från orten.

Då varken byggnadstomten eller nr 17 såldes befarade man konkurs. Annas fader Per Johnsson var en av förmyndarna för Anna och hennes dotter Elin. Den 15 juli kom också ansökan om konkurs.

Då inte Anna kunde närvara, eftersom hon satt i fängelse, utsågs hennes fader till att bevaka hennes rätt och samma dag som ansökning om konkursen verkställdes ansökte hustrun Anna Jönsson om boskillnad. (Om boskillnaden gick igenom då är tveksamt eftersom även hennes del i Hörby nr 17 följde med i konkursen. Några år senare var dock boskillnaden ett faktum.)

Den 18 juli höll man bouppteckning och det visade sig att bristen var 3.007.64. Bland tillgångarna fanns byggnadstomten på Storgatan, som hade ett värde av 2.200 kronor. Fordringsägarna anmanades att inkomma med sina fordringar. En av dessa kom från Arbetare Aktiebolaget i Norrköping som hade en räkning på 633.50 på tvenne växlar. (Se kopior på nästa sida.)

Godemännen inlade följande berättelse till borgenärerna:

Eftersom gäldenären ej fört några böcker över sin affärsverksamhet kunna vi icke bestämt avgöra anledningen till det iråkade obeståndet, dock synes oss som att de vidlyftigare affärer gäldenären genom sitt giftermål med Anna Persson övertagit och troligen i följd därav exekutiva försäljningar av huvudsakligaste delen av gäldenärens bo, därtill väsentligen bidragit.

Vi finna emellertid icke skäl antaga att Jönsson gjort sig skyldig till bedräglighet, oredlighet eller annan vårdslöshet mot sina borgenärer.

Hörby och Slagtofta den 22 september 1887.

Aug. Svensson Nils Andersson

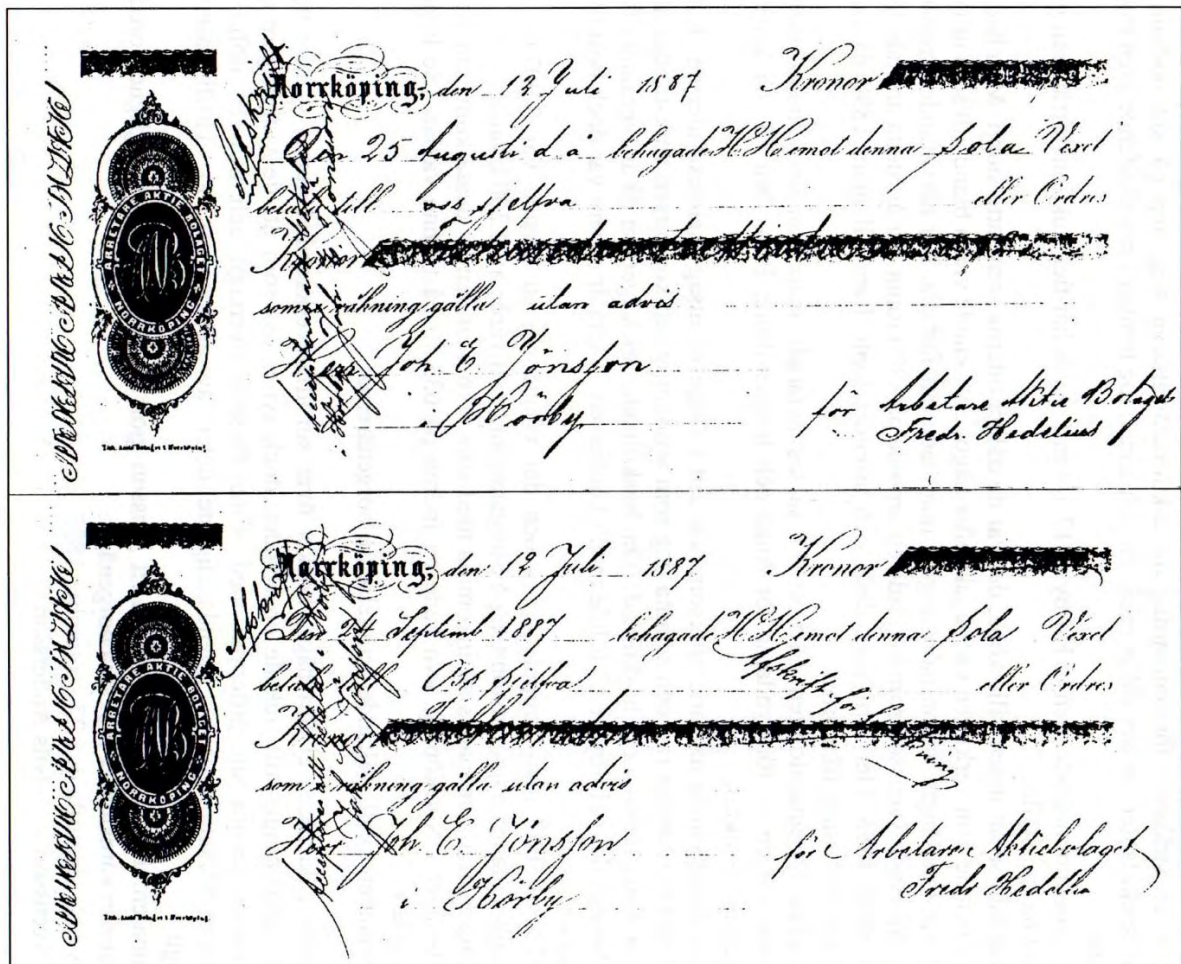
Den 11 november 1887 inlämnade Aug. Svensson, syssloman i konkursen och ombud för borgenärerna följande skrivelse till rätten:

En del borgenärer uti mösseskräddaren Johan Edvard Jönsson i Hörby konkurs hava hos mig - syssloman i konkursen - anmält att gäldenärens hustru Anna Jönsson ägd en fordran hos sin fader Per Johnsson i Bjära å 4.000 kronor, vilken fordran hon skulle helt nyligen och under det hon i Malmö suttit häktad till sin bemålde fader efterskänkt för att dymedelst vid känt obestånd och väntad konkurs

undanhålla denna borgenärerna och möjligen framdeles ända få sig tillgodagjord – och föranlåtes jag av denna anledning anhålla att bemälda Anna Jönsson må föreläggas avlägg gäldenärsed, på det utsänt må bliva huruvida berörda fordran å 4.000 kronor hos Per Johnsson möjligen ännu kvarstår.

Domarämbetet överlämnade följande resolution till Anna Jönsson:

I anledning härav föreläggas hustrun Anna Jönsson att avlägga ökad ed måndagen den 28 november 1887. Vid lagt påföljd.

Anna Jönsson inlade följande skrift:

Sedan saksföraren Aug. Svensson i Hörby i skriftlig handling yrkat åläggande för mig att med gäldenärsed fästa den förteckning på tillgångar och gäld som i anledning av min och min mans, Johan Edvard Jönsson, förr i Hörby nu i Teckomatorp hos Frosta Häradsrätt anhängiga konkurs blivit uppräddad och jag blivit ålagd sådan edgång fullgöra får jag av skäl som lätt torde kunna inses för att undvika obehaget att ännu en gång uppträda inför Frosta Häradsrätt utsätta dagen för edens fullgörande eller vid allmänt tingssammanträde måndagen den 28 i denna månad vördsamt anhålla Herr Domhavanden tänkas tillåta mig yrkade edgången nu fullgöra.

Före fullgörandet av yrkande geldenärsed får jag som av känd anledning från den 15:e sistlidne februari icke kunnat taga någon befattning med vårt bo, upplysa att jag av mina föräldrar lantbrukaren Per Johnsson och Bengta Nilsson i Bjära vilka ännu leva fått såsom gåva emottaga en förbindelse å 4.333.33 vilken de på nyåret återtagit, dessutom har jag före mitt inträde i äktenskap med Johan Edvard Jönsson till min i ett föregående äktenskap födda dottern Elin såsom gåva överlämnat tvenne egna sängdynor vilka från den tid de bortgavos förvarats å det ställe där barnet nu uppfostras, annan

vidare tillgång är mina vigselringar och en annan ring förefinnes icke vadan jag alltså icke mig veterligen undanhållit av vad till konkursboet hör.

Teckomatorp den 24 november 1887.

Anna Jönsson gift med Johan Edvard Jönsson i Hörby.

I en ytterligare skrivelse anmäler Anna Jönsson att hon enskilt äger 1/8 mtl nr !7 i Hörby och hennes dotter Elin Jönsdotter äger 1/8 mtl från ett föregående äktenskap. Denna hemmansdel skulle vara intecknad till ett belopp som hon nu ej närmare vill angiva.

Härefter får Anna Jönsson avlägga den i 26 § i konkurslagen stadgade ed.

Med anledning av dessa skrivelser finner man att hennes förtroende för invånarna i Hörby var allt annat än gott.

Se hit!

Torsdagen den 27 i denna månad med början kl. 10 f. m. försäljes genom offentlig auktion, som förarrättas i s. k. Stjernqvist-ska huset i Hörby, mösseskräddare Joh. E. Jönssons konkursmassas lösörebo och varulager, bestående af: guld, silfver, koppar, möbler, linne och sängkläder — ett större parti

mössor och hattar

af alla slag, muffar och skinnkragar jemte en del tyger och diverse varor. Betalningsanstånd lemnas säkre inropare i tvenne månader, hvaremot okände sådane betala kontant vid klubbslaget.

Hörby den 20 okt. 1887.
Sysslomännen.

Eslöfs Tidningar. 22 oktober 1887

Fredagen den 18 november 1887 såldes tomten på Storgatan till handelsfirman Olsson & Winkvist för 1.050 kronor.

Måndagen den 19 mars 1888 skulle Anna Jönssons del i Hörby nr 17 säljas på offentlig auktion. Denna fick dock ställas in på grund av snöstorm och flyttades till torsdagen den 7 april. Efter många bud och överbud köpte Annas fader Per Johnsson gården för 10.010 kronor. Med detta köp förblev gården i släktens ägo. Lagfart erhöll han den 15 juli 1893. Gården var dock som tidigare nämnts högt intecknad.

Storgatan i början av 1900-talet, här sedd från öster. Det första huset på vänster sida öppnade Johan Edvard Jönsson mösseskrädderi 1885. Där trädet och den lilla flickan står är den tomt som paret köpte för att bygga ett eget hus och där troligen öppna affärsverksamhet.

TECKOMATORP

blev fristad för barnen. Efter affärens stängning fick de inte längre bo där. De flyttade till Hörby nr 17, men i längden blev det ohållbart eftersom även arrendatorn bodde där. De flyttade till Teckomatorps järnvägsstation. Här bodde handlare Nils Larsson och hans hustru Kjerstin Andreasdotter. De tog hand om allt.

Torsdagen den 22 september 1887 stod Johan utanför centralfängelset i Malmö. Den stora järnbeslagna porten öppnades och ut steg en blek men vacker kvinna. De omfamnade varann och sedan förde Johan henne till en vagn som körde dem till jernbanestationen, där de tog tåget till Eslöf. Här bytte de tåg för att ta linjen Landskrona – Eslöf. De steg av i Teckomatorp. Barnen, åtta och två år, var förväntansfulla, deras mor skulle komma hem.

Det blev sorglösa dagar i den lilla byn. Annas självtillit återvände och den 30 juli 1888 födde hon en flicka, glädjen var stor. Barnet döptes i Norra Skrävlinge kyrka den 17 augusti.

I Teckomatorp gjorde man upp planer för framtiden. Byn var för liten för en affär så man kastade sina blickar på Eslöf. Hit flyttade familjen den 27 september 1888.

ESLÖFS TIDNINGAR

lät meddela tisdagen den 31 januari 1888 att polis N. Holmqvist i Hörby i dagarna utnämns till polisuppsyningsman i Hörby kommun.

Kungörelse.

Till följe af polis N. Holmqvists i Hörby befordran till polisuppsyningsman kungöres härmed fjerdingsmannabefattningen i Hörby sockens vestra distrikt ledig till ansökan. Årliga lönen är 300 kr. Jemte ansöknings, som stäld till kommunalnämnden i Hörby och till undertecknad ingifven föredagen 4 nästa febr., skall bifogas ålders- och frejdebetyg.

Som ett vilkor för befattningen nämnes, att fjerdingsmannen skall vara boende i Hörby by och har skyldighet att i alla polis- o. ordningsmål lämna polisuppsyningsmannen den handräckning, som af honom betingas.

Slagtofta den 27 jan. 1888.

Nils Andersson.

En annan man som då och då syntes i tidningarna på den tiden var Carl L. Burrau. Han var född den 18 augusti 1859 och var således 28 år när han stod som åklagare i fallet Anna Jönsson.

Efter att under två år tjänstgjort hos kronolänsman Joh. Sjöström i Färs härads södra distrikt och 5 ½ år på Frosta och Färs härads kronofogdekontor, tjänstgjorde han från 1881 som t. f. kronolänsman inom Luggude, Färs, Rönnebergs, Frosta och Ljunits härader. 1884 blev han extra ordinarie landskanslist i Malmö. 1888 utnämndes han till kronolänsman i Frosta Härads norra distrikt.

Burrau bodde i Hör, där han på dominerande plats hade uppfört en ståtlig villa. I Hör var han ordförande i mejeriföreningen och åtskilliga andra förtroendeuppdrag anförtroddes honom.

ÅREN 1891 - 1895

drabbades Anna Jönsson av flera personliga tragedier. Hennes moder Bengta Nilsson avled i influensa den 30 december 1891, 54 år gammal.

Året innan hade brodern Nils övertagit egendomen i Bjära vid sitt giftemål med Bengta Pålsson 1890. De fick en son den 26 oktober 1891. Pojken avled i en okänd sjukdom den 13 juni 1892.

Nils fick lungdot och sjukdomen var obeveklig. Den 21 augusti 1892 avled han, 28 år gammal.

Gården i Bjära såldes på auktion men Pehr Johnsson bodde kvar som inhysehjon. Han avled den 5 april 1903, 73 år gammal.

Fastighetsauktion.
Genom offentlig auktion,
som på stället förrättas
Onsdagen den 22 Mars
kl. 11 f. m. låta sterbhus-
delegarne efter framlidne
hemmanseg. Nils Persson
Bjära i Linderöds soc-
ken, helt eller styckadt
försälja sterbhusets fa-
sta egendom ³/₁₁, mtl n:r
1 och 2 Bjära (som för-
ut egts af Per Johansson),
beläget ¹/₄ mil från Lin-
deröds jernvägsstation
med en egorymd af cirka
157 tunnland derutaf 51
tnd åker af utmärkt be-
skaffenhet, och omkring
80 tnd skog, till största
delen bok och björk, torf-
mosse till mer än husbe-
hof.
Kan ej egendomen försäljas, kommer
den att ovilkorligen bortarrenderas på
längre eller kortare tid, allt under vil-
kor och med tillträdesrätt, som före ut-
ropet tillkännagifvas.
Slagtofta den 17 Mars 1893.
Nils Andersson.

Hörby Posten Lördagen den 18 mars 1893.

Den 14 januari 1892 födde Anna en dotter som avled i okänd sjukdom den 11 mars 1893. Hon blev med barn igen och den 2 juli 1893 fick hon en dotter som även hon avled i okänd sjukdom den 15 juni 1895.

Den 20 maj 1895 avled Annas dotter från hennes första gifte Elin Alina. Hon blev 15 år och 9 månader gammal. Enligt bouppteckningen var det en okänd sjukdom och som varit långvarig. Hennes moder Anna ärvde hennes del i Hörby nr 17.

Till tinget i Hörby skulle hon inkomma med en i laga ordning upprättad bouppteckning. Vid tinget den 3 september 1895 kom hon inte och fick då ett vite på 5 kronor. Den 28 oktober kom inte någon

tillstådes, men dagen efter överlämnade landstingsmannen Nils Andersson papper i ärendet. Anna Jönsson erhöll lagfart den 29 oktober 1895.

Den 24 mars 1899 sålde Anna Jönsson, Johan Edvard Jönsson och Per Johnsson Hörby nr 17 till sergeanten Nils Cedervärn som betalade 13.750 kronor. Köpet gjordes upp i Eslöf. Anna Jönsson hade svurit på att hon aldrig skulle beträda Hörbys mark och det höll hon.

Nils Cedervärn hade tidigare ägt en gård i Gummarp, men den hade gått i konkurs i början av 1893. Nils sålde Hörby nr 17 den 11 november 1908 och flyttade till Kattarp.

ESLÖF

var ett samhälle som expanderade stort, vilket till stor del berodde på järnvägen. Här gick stambanan mellan Malmö och Stockholm. Lokala järnvägar mellan Ystad – Eslöf och Landskrona – Eslöf. (Ytterligare linjer byggdes tio år senare. Eslöf – Hörby öppnades den 31 maj 1897 och Eslöf – Röstånga öppnades den 25 november 1898.)

Den 9 oktober 1888 öppnades A. Jönssons affär som sålde hattar och mössor. Av naturliga skäl ville Anna inte skriva ut sitt förnamn. Hon annonserade stadigt 3 – 4 gånger om året i Eslöfs Tidningar. Den 1 oktober 1894 hade hon bytt lokal och fanns i handlare N. Nilssons gård vid torget. (Var hennes första lokal låg har inte gått att finna, bara att den låg vid torget.) Den 1 juni 1898 byter hon åter lokal och återfinnes i handlare H. Anderssons gård vid torget. Den 17 december 1898 är sista annonsen för A. Jönssons affär.

Den 18 juni 1898 började Johan Edvard Jönsson annonsera om hattar, mössor, muffar och skinnkragar. Vidare att han reparerade gamla felb- och filthattar.

Den 26 juni 1900 annonserade Johan om att en butikslägenhet med tre större skyltfönster samt tillhörande boningsrum med bästa läge vid torget var till uthyrning den 1 oktober.

Mellan 1900 och 1902 annonserade Johan om nyheter i hattar och mössor. Lokalen låg vid Stortorget.

Den 20 december 1901 annonserade Johan ut en lägenhet med 3 rum jämte bagerilokal som låg invid järnvägsstationen. Den var hyresledig den 1 oktober.

Den 19 augusti 1903 gick Johan Edvard Jönsson i konkurs. Skulderna var 21.720.11 och tillgångarna 2.454.71.

I konkursen har det antecknats att Johan Edvard Jönssons hustru Anna Jönsson genom Frosta Häradsrätt den 28 november 1887 vunnit boskillnad från sin man under makarnas då pågående konkurs. Anledningen av konkursen får antagas härleda sig från en föregående konkurs 1887 och dels under 1900 under hand erhållit ackord för, vilket fullgörande och rörelsens samtidiga bedrivande. Kapital saknas och därav föranledd oförmåga att göra fördelaktiga inköp, vilket alltjämt varit tryggande för affärens gång, ävensom gjorda förluster och därtill dryga omkostnader till familjens uppehälle skriver godemannen O. N. Wåhlin i oktober 1903.

Anledningen till att Anna Jönsson upphörde med affärsverksamheten kan vi bara spekulera i. Troligen är det frågan om pengar, då Johan år 1900 också var ackordsarbetare. Det kan också bero på sjukdom. Det är helt klart att butikslägenheten som var till uthyrning är Anna Jönssons, och att den lägenhet som var hyresledig är deras. Enligt pastorsexpeditionen flyttade familjen i slutet av 1901.

Efter konkursen realiserades varorna ut. Samtidigt övertog Anna Jönsson lokalerna och öppnade en ny hatt- och mössaffär. Detta gick utmärkt då Anna erhållit boskillnad från sin man och hennes egendom ingick inte i konkursen.

Den 20 mars 1909 gick Anna Jönsson i konkurs. Tillgångarna, i vilka fast egendom ingick var 49.155.77 och skulderna 61.927.65.

Vid fråga om anledningen till obeståndet, sade Anna, att hon vid övertagandet av affärsrörelsen 1903 inte ägt något rörelsekapital. Därför hade hon fått upplåna medel och i stor utsträckning begagna sig av kredit vid inköp av varor: Dryga räntor hade i följd därav uppkommit, och den fastighet hon ägde tarvade dryga underhållningskostnader.

Fastighets- Auktion

Genom offentlig auktion, som förrättas å Jernvägshotellet i Eslöf lördagen den 16 oktober 1909 kl. 4,30 e. m., försäljes handelsidkerskan Anna Jönssons i Eslöf konkursbo tillhöriga fastigheten hus och tomt n:r 86 i kvarteret Svea i Eslöfs köping.

Fastigheten är belägen vid Stortorget och Storgatan och har yppersta affärsläge. Tomten innehåller 538,72 kvadratmeter, och derå finnas uppförda ett tvåvåningshus med halfängor.

Inteckningshafvare kallas att vid auktionen bevaka sin rätt.

Eslöf i oktober 1909.

Aug. Svensson. O. J. Wählin.
3303 Sysloman.

*Skåningen Eslöfs Tidning.
Torsdagen den 7 oktober 1909*

*Stora Torgs östra sida i slutet av 1800-talet.
Affärer räknat från vänster: C. Aug. Asks speceriaffär, Ella Rosenqvists Mode,
juvelerare Aug. Lundström, Föjers Foto och J. E. Jönssons Hatt och Mössaffär.*

I vanlig ordning annonserades varulagret ut. Den 16 oktober 1909 annonserades hennes hus med tomt ut. Huset bestod av kontor, förmak, matrum, sängkammare, kök, verkstad, vind och butik. Vidare ägde Anna en obebyggd tomt avsöndrad från Eslöf nr 4 o 7 1/30 mtl innehållande 1.250 kvadratmeter.

VÄSTRA SALLERUP

måndagen den 16 oktober 1911 vigdes stoftet av fru Anna Jönsson, maka till fabrikör Johan Jönsson i Eslöf. Jordfästningen förrättades av pastor Winslow som i enlighet med ritualens ord vigde stoftet vid jorden. Prestaverna bars av grosshandlare Aug. Emil Carlsson och handlare Emil Engström. En rik blomsterskörd täckte bären.

Anna hade under en längre tid varit sjuk i lungdot. Den 11 oktober orkade hon inte mer utan avled stilla i sitt hem klockan 6 f. m. i en ålder av 52 år, 8 månader och 4 dagar. Hon sörjdes närmast av Johan Edvard och sex barn.

1909

övertog Johan Edvard Jönsson sin hustrus affärsrörelse. Den 1 augusti 1912 gick han i konkurs för tredje gången.

För sin godeman förklarade han att han ej haft något rörelsekapital och att kvarstående skulder från de andra konkurserna hade släpat efter. Han hade i stor utsträckning använt sig av ett kreditsystem för inköp av varor. Dryga räntor och kapitalavbetalningar samt en tuberkulosjuk hustru och flera barn att försörja, hade gjort att han efter hustruns död icke varit i stånd att sammanhålla affärstransaktionerna.

Den 13 mars 1914 flyttade Johan Edvard till Ängelholm. En av hans döttrar flyttade till samma adress den 17 september 1918. De övriga barnen bodde hos sin äldsta syster som var gift tills de också lyfte från boet.

I Ängelholm upptog Johan Edvard sitt mösseskrädderi, dock i mindre omfattning.

Den 15 maj 1926 fanns följande notis i Ängelholms Tidning "Mösshandlare Johan Edvard Jönsson från Engelholm träffades i onsdagsmiddag av slaganfall utanför folkbadshuset på söder i Helsingborg. Han fördes i ambulans till lasarettet där han på aftonen avled." Han blev 67 år.

EPILOG

Anna Jönsson blev 52 år. Hon födde tolv barn varav sex uppnådde vuxen ålder. Hur Anna var till sätt och humör är svårt att veta, förmodligen var hon den ledande i familjen vilket man kan förstå när Johan efter sin hustrus död inte längre kunde sammanhålla allt.

Johan hade en bror som hette August och bodde i Hörby. Han var precis tvärtom. Hans dotter Greta Häggelin skriver "att hennes mor grät ofta och hon undrade mången gång varför de egentligen bodde ihop. När mor bad om en tia till mat, sade fadern alltid du fick ju en i förra veckan." Greta nämner dock inte att August hade en bror som hette Johan. Det var tydligen tabu.

Förmodligen hade paret Jönsson, innan Anna blev anklagad, stora planer för framtiden. Vidlyftiga affärer hade Johan gjort genom sitt giftemål med Anna skrev godemännen när Johan gick i konkurs första gången. Det visade sig också senare att Hörby nr 17 var högt in-tecknat.

Efter Annas fängelsevistelse var ekonomin skral år efter år vilket de olika konkurserna visar. Det måste ha varit dryga matkostnader för familjen. 1904 hade de sex barn, födda 1885, 1888, 1896, 1898, 1901 och 1904.

Men var det Anna som stal tygerna? Hon nekade hela tiden och begärde t. o. m. nåd av konungen. Även på den tiden måste det ha skrivits sida upp och sida ner av olika besväransvisningar. Dessutom bodde ju ytterligare ett par i huset Johan och Anna Olsson. De flyttade från huset 1886. Samma år som Johan och Anna.

Pigan Eva Mårtensdotter, född 1866, är också en faktor som är lite suddig. Polis Holmqvist lade nog de rätta orden i mun på en del vittnen. Var de rädda för honom?

Stölden hos Stjernqvist försvann lämpligt från allt. Den nämns inte efter tidningsrubriken "Stor stöld" torsdagen den 6 januari 1887.

1890 flyttade paret Stjernqvist till Amerika, men de återkom till Sverige och Hörby året därpå och flyttade in i en hyreslägenhet på Torggatan. Stjernqvist hade även rörelse i Höör.

Man frågar sig hur två personer kan köpa biljetter till Amerika efter att ha gått i konkurs. Och att resa en stege mitt i natten och klättra upp och slå in ett fönster för att sedan bära ner ett antal tunga tygpackar tror jag inte Anna gjorde eller orkade. Det är lika absurt som mycket annat i den här historien.

Många trodde också att Stjernqvist själv begått stölderna. Burit bort tygpackarna under en längre tid, rest stegen och slagit ut rutan. Saken tystades definitivt ner. Polisen hade ju redan en syndabock.

Per-Gunnar Mörck

Sydv. Dagbl. 2 ggr. 1 g. i v. (40)

Fastighets- och Lösöreauktion!

I enlighet med borge-
närernas i skräddare J.
Stjernqvists i Hörby kon-
kurs denna dag fattade
beslut, kommer å offent-
lig auktion, som på stäl-
let förrättas, massans fa-
stigheter ovilkorligen tis-
dagen den 14 nästa juni
kl. 11 f. m. att försäljas:

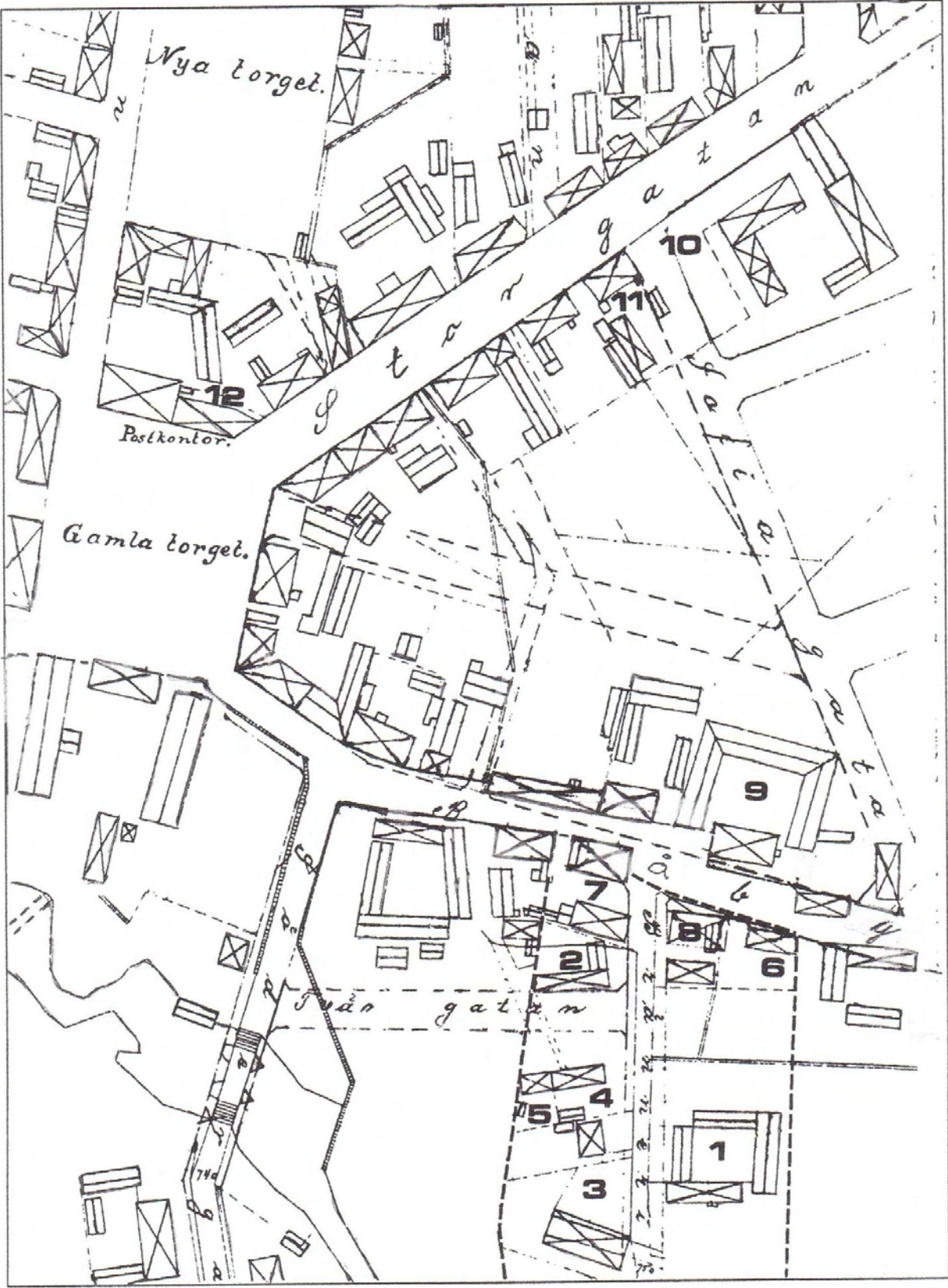
nemligen ett större tvåvåningshus af te-
gel under tak af tegel och plåt, samt
inredt till 5 större handelslägenheter,
alldeles nytt och uppfördt å Hörby så-
kallade gamla fånghustomt, innehållande
i rymd 3 kappland, utmed gamla torget
i Hörby, samt en mindre husbyggnad
uppförd af trä intill förutnämnda hus,
hvertill hör en jordtomt om 711 kva-
dratfots rymd, att för en blifvande kö-
pare genast tillträdas. Betalningsvilko-
ren m. m. tillkännagifvas före utropet.
För köpeskillingsen erläggande fordras
godkänd borgen; samtidigt härmed för-
säljes massans lösöre bestående af 4 st.
jernungnar, 1 kikare, 1 barometer, en
del verktyg, 30 skålp. vadd, jemte en
del diverse varor med 2 månaders be-
talningsanstånd för betrodde köpare.

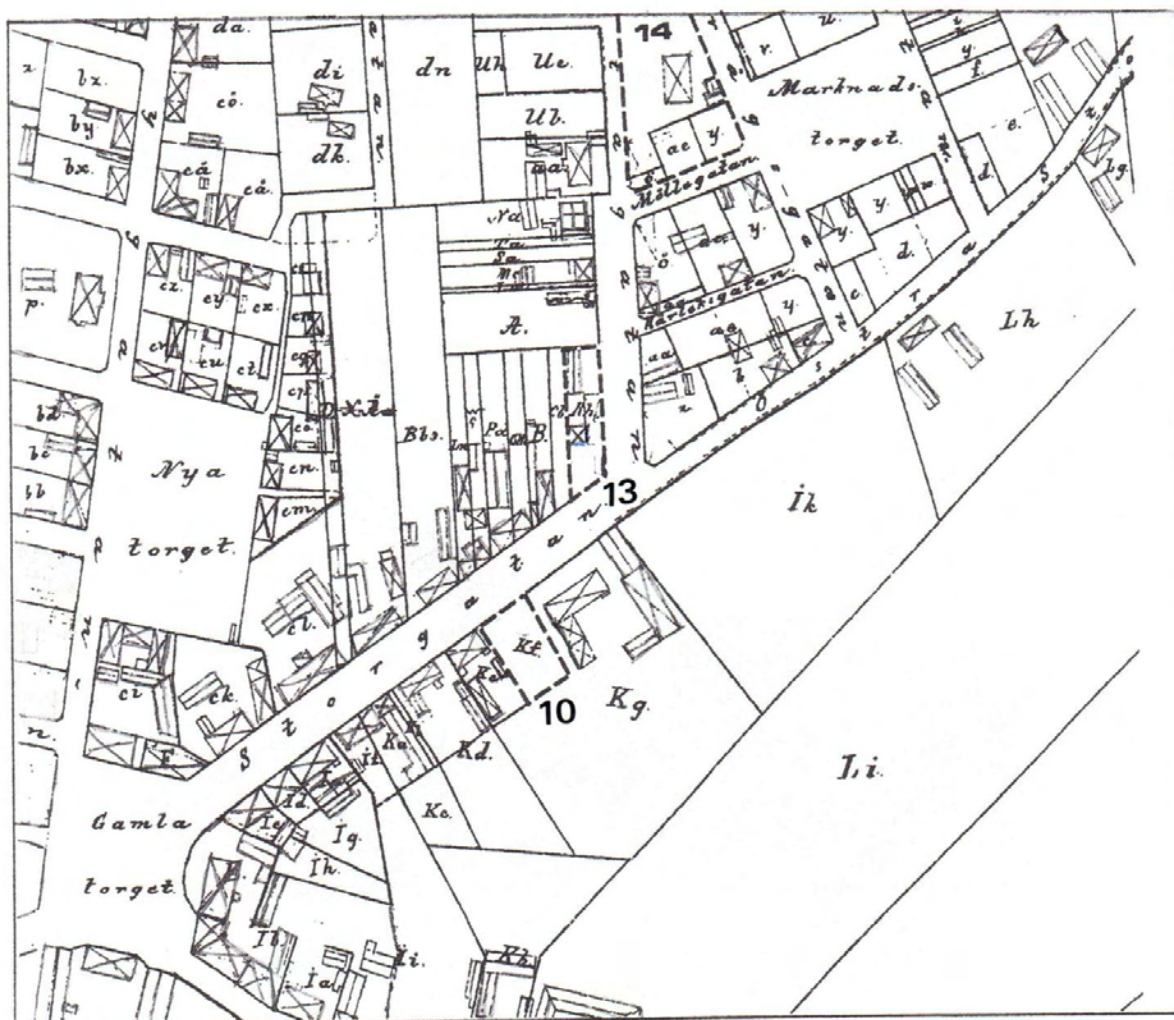
Slagtofta den 31 maj 1887.

Nils Andersson,

Eslövs Tidningar. 2 juni 1887.

KARTOR

----- Gränser till ägor till Hörby nr 17.

1. Mangård och stallbyggnader till gård nr 17.
2. Weibullska huset. Tillhörde nr 17 som undantagsjord.
3. Bränneritomten.
4. Ingen adress.
5. Högströmska huset. Råbygatan 4.
6. Råbygatan 1.
7. Råbygatan 2.
8. Råbygatan 3
9. Else och Sven Thorssons gård. (Li)
10. Tomt tillhörande nr 17. (Kf)
11. I huset längs Storgatan fanns mösskrädderiet. (Ke)
12. Skräddare J. Stjernqvists hus. (E)
13. Tomt tillhörande Johan Edvard och Anna Jönsson.

Hus med kryss (X) är boningshus. Övriga hus med streck (---) stall eller uthus.

1.

Jöns Persson ägare till nr 17 säljer halva skatterusthållshemmanet till sin tilltänkta hustru Anna Persson den 8 september 1877. Hennes fader tillhandahåller pengarna.

Jöns Persson avlider den 24 januari 1884 och hustrun Anna Persson gifter om sig den 4 juli 1885 med mösseskräddare Johan Edvard Jönsson.

När Anna Jönsson blir dömd för stöld den 6 april 1887 blir den ekonomiska pressen för stor och de går i konkurs. På konkursauktionen den 7 april 1888 köper Per Johnsson i Bjära gården. Han är far till Anna. Köpet är på $\frac{3}{4}$ av gården, den resterande fjärdedelen tillhör dottern Elin Jönsson och ingår inte i konkursen.

Den 21 januari 1898 säljs hela nr 17 (dottern Elin Jönsson avled den 20 maj 1895 och vid bouppteckningen erhöll modern hennes del) till sergeant Nils Cedervärn.

2.

Jöns Perssons mor Anna Jönsdotter, änka den 2 november 1854, gifter om sig den 10 juni 1865 med hemmansägare Per Nilsson. Hennes son i första giftet Jöns övertager gården den 21 januari 1874. Anna Jönsson och Per Nilsson erhåller undantag på den s. k. Weibullska tomten. Namnet efter den före detta inneboende mamsell Christine Weibull.

3.

Bränneritomten säljes till O. Olander den 14 februari 1887. Säljare Anna Jönsson.

En del av bränneritomten säljer O. Olander till arbetskarlen Per Jeppsson den 24 mars 1892 och den övriga delen till slaktaren P. Berggren den 1 februari 1898.

4.

Tomten med hus säljes till korgmakare C. J. Persson den 3 april 1884. Säljare Anna Jönsson.

C. J. Persson säljer omedelbart till murare Nils Nilsson.

5.

Råbygatan 4. Det s. k. Högströmska huset uppkallat efter skomakare Sven Högström, död den 24 juni 1861. Anna Jönsson säljer det till mjölnare Christoffer Andersson den 19 mars 1884. Enligt testamente efter Christoffer Andersson ärver hans hustru Karna Mårtensdotter hus och tomt den 15 juli 1893.

6.

Råbygatan 1. Jöns Persson ägare till nr 17 säljer till svarvaren Sven Jönsson den 4 januari 1875 som vid detta tillfälle redan innehar jordtomten på arrende.

Enligt bouppteckning över Sven Jönsson ärver sonen Johan Albert Jönsson hus och tomt den 30 juli 1894. Den 25 augusti 1898 köper Nils Olsson det på auktion.

7.

Råbygatan 2. Jöns Persson säljer en obebyggd tomt till smedmästaren O. N. Lundgren den 28 april 1875.

Skräddarmästare S. J. Sandsjö köper av smeden O. N. Lundgren den 21 januari 1880 en liten tomt intill nr 23 på $7\frac{1}{2}$ alnar.

Den 15 oktober 1879 säljer han den övriga tomten till målarmästare J. M. Pettersson.

Skräddarmästare S. J. Sandsjö säljer de $7\frac{1}{2}$ alnarna, samt tomten han köpt av nr 23 till smedmästare Johan Bengtsson den 4 juli 1888.

8.

Råbygatan 3. Jöns Persson säljer till färgaren B. H. F. Lindqvist hus och tomt den 4 januari 1875. Den 28 augusti 1878 går Lindqvist i konkurs och sysslomännen säljer till nämndemannen Jöns Olsson i Årröd. Han i sin tur säljer till kopparslagare Nils Åberg den 2 juni 1882.

Nils Åberg säljer tomt och hus till kopparslagare August Pettersson Andersson.

9.

Else och Sven Thorssons gård. Else syster till Jöns Persson.

10.

Tomten tillhörig nr 17 säljs på auktion den 22 november 1887 till firman Olsson & Winqvist. Den 26 mars 1897 köper Per Eskilsson denna och överlåter den till bagaren N. O. Collin.

11.

Den 4 januari 1882 säljer ägaren Hanna Nilsson på kronoskatterusthållshemmanet nr 6 & 21 1/1248 mtl till snickaren Christian Olsson en obebyggd tomt.

Den 26 januari 1885 säljer Christian Olsson hus och tomt till handlare Jöns Andersson. Samma dag övertager brodern Nils Andersson i Månsköp det. Han säljer i sin tur det till kopparslagare Nils Åberg med tillträde den 1 oktober 1886. Den 27 november 1893 säljer Nils det sin bror Anders.

12.

Gamla Torg 4. Den 3 november 1885 köper skräddare J. Stjernqvist den gamla fånghustomten på auktion och uppför ett tvåvåningshus på tomten. Han köper också en del av Höga Hus nr 1 av mamsellerna Laura och Matilda Löfvengren den 15 februari 1886 med tillträde den 1 april 1887.

Skräddare J. Stjernqvist går i konkurs och tomt och hus säljs på auktion till grosshandlare John Axel Pettersson från Malmö den 16 juni 1887. Han i sin tur säljer till handlaren Anders Holmström den 13 april 1897.

13.

Storgatan 3. Jöns Persson på nr 17 säljer till smeden J. Malmberg den 19 november 1874 som i sin tur säljer till slaktaren Olof Månsson den 27 december 1875,

Den 12 mars 1884 köper drängen Sven Larsson lägenheten på auktion.

14.

Järnvägsgatan 5, avsöndrad från nr 17, säljs på auktion den 5 september 1887 till Hörby sockens skolråd.

Slagtoftagatan 4, Møllegatan 2, Järnvägsgatan 4 avsöndrade från nr 17, 23 och 13 säljs till Mårten Dahlqvist den 31 oktober 1887.

Slagtoftagatan 3, avsöndrad från nr 17, säljs den 27 november 1888 till Sven Thorssons arvingar som sedan säljer den till Sven Larsson.

BILDERNA SOM SÄGER MER ÄN TUSEN ORD

Råbygatan omkring 1890. Det första huset på höger sida tillhörde nr 17, därefter kommer nr 13. På andra sidan vägen skymtar boningshuset på nr 8.

Råbygatan på 1890-talet. Rakt fram boningshuset på nr 8. Husen till höger är dels nr 23 och dels nr 17. På vänster sida nr 6 o 21.

J. Wilh. Peterssons möbelaffär i Råbygatan.

Råbygatan i början av 1900-talet. Till höger nr 23 och till vänster nr 6 o 21.
Rakt fram boningshuset på nr 8.

Storgatan sedd från öster. Backen ner kallades Tornbacken.

Husen på höger sida är sedan länge borta, men en del av dem fanns på 1950-talet.
Numera finns här Bil Månsson.

Storgatan sedd väster ifrån. Lagg märke till gatans beskaffenhet.

En bit av Gamla Torg och Storgatan. Huset på vänster sida är det som skräddare Stjernqvist byggde på den gamla fånghustomten. I texten på bilden står "Känner mor igen gatan?"

Läses uppifrån och ned.				Stationer.	Läses nedifrån och upp.			
k. m.	6,45	11	5,18	Hörby	10,42	5,3	8,43	13
3	6,55	11,10	5,28	Fulltofta . . .	10,33	4,54	8,33	10
7	7,8	11,23	5,41	Ludvigsborg .	10,20	4,40	8,20	6
13	7,30	11,43	6	Hör	10	4,20	8	k. m.

OBS. Biljetter säljas å tåg.
 Godsexpeditionen hålles öppen från 6 f. m. till 8 e. m.
 Talen inom ram beteckna tiden f. o. m. 5,59 på afton t. o. m. 5,59 på morgon.

OBS. Extratåg tillsvidare för torgdagar i Hörby hvarje torsdag sålunda:
 Afgår från Hör 7,55 f. m. Ank. till Hörby 8,36 f. m.
 ” ” Hörby 9,0 ” ” ” Hör 9,41 ” (Tr. o. 1.)

Järnvägen mellan Hör och Hörby öppnades 1882. På detta tåg forslades Anna Jönsson till Hör och sedan vidare till Malmö.

KÄLLOR:

Kyrkböcker från Hörby och Linderöds församling.

Landsarkivet i Lund.

Tidningsarkivet i Lund.

Tingsrätten i Landskrona.

Frosta Häradsrätt.

Länsfängelset i Malmö.

Lantmäteriet.

I livets famn. Dagar ur en levnad av Greta Häggelin.

Hörby genom tiderna och Hörby i äldre tider av Per-Gunnar Mörck.

Fotona är vykort.

Fotona av domarna från boken Frosta Härad. Minnesanteckningar av Johannes Hall.

Fotona från Bjära, Linderöds kyrka, Christells uraffär i Hörby författarens.

Prisomräknare angående de tyger som stals.

51.00 kronor omräknade till 3 943 kronor år 2021.

Källa: Edvinsson, Rodney och Söderberg, Johan, 2011.

historicalstatistics.org/jamforelsepris.htm

Denna skrift, något förkortad, har utgivets av Eslöv-Höör släkt- och folklivsforskare som ett Brönneslöv stipendiarbete av Per-Gunnar Mörck år 1998.

Skriften kan köpas hos ovanstående släktforskarförening. www.esff.se

Copyright Per-Gunnar Mörck